

VELKÁ
DOBRODRUŽSTVÍ

K zámku, za prvorepublikovými vilami a kolem přehrady do Liberce

GPS souřadnice: 50.765927, 15.062593

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Lehká trasa pro všechny děti od 5 let. Výlet je možné jet na kole i odrážedle. Můžete vzít kočárek. Trasa se bude líbit i psím kamarádům.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Přibližně 110 km ujedete za hodinu a půl. Pojedete po D10 do Turnova, pak po dálnici až do Liberce.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Parkování: Zaparkujte na veřejném parkovišti nedaleko Lidlu v ulici Na Bídě. Za hodinu zaplatíte 100 Kč. První hodinu ale máte zdarma.

Možnost občerstvení: Po celé trase. Doporučujeme občerstvit se u vody, tedy asi tak v půlce výletu, případně můžete výlet zakončit v některé z restaurací v Géčku. Tam byste si totiž měli dojít pro svou odměnu.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Jizerka, Frýdlant, Bozkovské jeskyně, Bílý potok, Frýdštejn atd.

Trasu pro vás prošla: Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali sourozenci: Anna a Leoš z Tanvaldu.

Postřehy dětí:

Anička (8 let): „Když jsme šli tento výlet, bylo vedro a mohla jsem se v přehradě koupat. Pak mi tam tatínek koupil zmrzlinu.“

Leošek (5 let): „Docela hodně se mi líbil zámek. A taky zrcadlová kostka v parku.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do krásného města Liberec. Neukážeme vám však známá a turisty hojně navštěvovaná místa, jako jsou Ještěd, ZOO a Babylon.

Vezmeme vás k zámku a kolem krásné přehrady. Budete obdivovat prvorepublikové vily, dozvíte se něco o našich slavných spisovatelkách a provedeme vás místy, která tak zaujala filmaře, že si je vybrali mimo jiné k natáčení seriálů *My všichni školou povinní* nebo *Prima sezóna*.

Trasu projdete s kočárkem, tajenku vyluštíte na konci přehrady.

Dobrodruzi pak mohou nádrž obejít lesem po druhé straně, malé děti se vrátí cestou, kterou přišly. K místu startu se poté můžete přiblížit tramvají nebo autobusem. Tento výlet si pro své zákazníky objednalo Nákupní centrum Géčko ve spolupráci s Královstvím hraček Bambule, proto je zdarma.

Za správně vyplněnou doplňovačku dostanete v Bambuli dáreček! :)

Pokud zveřejníte svou fotografii z tohoto výletu na svém Instagramu nebo Facebooku veřejně a s hashtagem #navyletsgeckem, budete zařazeni do soutěže o hodnotné ceny.

Do Géčka to máte z výletu jen pár minut autem. Případně můžete jet autobusem č. 600 (ten je zdarma) nebo č. 14.

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou povede nejprve asi tak půlhodinku městem a potom kolem vody. Pokud je teplo, můžete se v přehradě vykoupat. Pokud mrzne, zkuste si s sebou vzít třeba brusle.

Stejně jako u našich ostatních výletů jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Půjdete-li správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Jestli už umíte psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Když tajenku po vyluštění zanesete do prodejny Bambule v Nákupním centru Géčko,

dostanete za ni dáreček. Ale pozor, je možné, že se vás zde na něco z výletu zeptají. Tak nastražte uši a mějte je natažené od prvního do posledního kroku. :)

K zámku, za prvorepublikovými vilami a kolem přehrady do Liberce

Doplňovačka

Jdeme na věc!

Zaparkujte na veřejném parkovišti v ulici **Na Bídě** u Lidlu. První hodina je zdarma, za další zaplatíte po 100 Kč. Dá se parkovat také v přilehlých uličkách, ale pozor na modré zóny. Hodně to tu hlídají.

Jděte směrem od Lidlu po cyklostezce až k ulici Komenského. To je ta cesta, která vede pomyslně ven z města. Že jdete správně, poznáte podle toho, že na levé straně uvidíte tři kamenné koule.

Kdopak je sem asi přinesl. Asi nějaký obr z hor! :)

Znáte nějakého obra? My obryni Stáňu z her Jára Cimrmana nebo třeba Hrompáce z pohádek o loupežníku Rumcajsovi. (Jičín od Liberce není daleko...) :)

Minete strom, který roste nakřivo, a šedý dům č. p. 6, u kterého vidíte mnoho ptačích budek. Tady odbočíte doleva.

Schodiště s maskou na zdi nás přivede až do ulice Komenského. Po ní kráčíme vzhůru.

Víte, kdo byl Komenský? A jak se jmenoval celým jménem? Jmenuje se tak někdo z vás? Jak by znělo vaše jméno, kdybyste si do něj přidali i to proslulé „učitelské“? :)

1. Napište druhé jméno „učitele národů“.

Napravo vidíte žluté prvorepublikové vily. Některé jsou krásně opravené, některé bohužel chátrají. Což je škoda, protože je jich Liberec plný a mohl by tolika krásnými domy vytírat světu zrak.

Vidíte žlutou vilu s košíkem květin nad balkonem? A Boží oko nad tím vším? Kolik hlaviček je kolem něj?

Odbočíme doleva na **náměstí Českých bratří**.

Představte si, že právě zde v roce 1976 zazněla ohlušující detonace a náměstí zahalil oblak hustého dýmu a prachu. K zemi se v něm poroučela významná liberecká památka – evangelický kostel z druhé poloviny devatenáctého století. Je to tedy více než 40 let, kdy přišlo centrum města barbarským odštělem o jednu z nejmóraznějších dominant. Proč se tak stalo? Možná byla tato církevní stavba až moc zajímavá, možná přitahovala až moc věřících. Což bylo v osmdesátých letech špatně, protože náboženství bylo považováno za „opium lidstva“. (Rozuměj: Lidé jsou po užívání opia lehce oblbí, omámení.)

Neorománská trojlodní kostelní hala měla na západním průčelí štíhlou osmihrannou věž s hodinami a třemi zvony. Smutné časy však čekaly kostel už po válce, tedy po vyhnání Němců. Svatostánek převzala Českobratrská církev evangelická. Roku 1973 jej bezúplatně převedla městu se slibem, že v něm bude koncertní sál. Městský národní výbor – dnes bychom řekli magistrát – však dal kostel v roce 1976 vyhodit do povětří a zlikvidovat. Trosky zmizely do dvou dnů. Jaká škoda!

Kostel je fuč. Zato přibyl **pomník spisovatelky Němcové**. Najdete ho?

Kdopak to asi byl? Víte, jak se jmenuje Boženčino neznámější dílo?

Zatrávněné plochy podél **Komenského ulice** při východní části náměstí doplňuje záhon růží, ve kterém je umístěn plochý žulový kámen nepravidelného přírodního tvaru. Čelní plocha je osazena bronzovým reliéfem s profilem ženské hlavy a deskou z leštěné žuly, která nese jméno spisovatelky a připomíná pobyt Němcové v Liberci v roce 1850.

2. Opište první slovo z pomníku.

Se zdejším krajem je však neodmyslitelně spojeno jméno úplně jiné spisovatelky. Dokonce si podle místa nedaleko odsud, které měla ráda, vymyslela i pseudonym. Byla to Karolína Světlá, vlastním jménem Johanna Rottová (provdaná Mužáková). S Boženou Němcovou byly kamarádky. Prý... Konkurentky určitě. Určitě by však bylo hezké, kdyby se na nějakém památníku objevily spolu. Možná i s básníkem Janem Nerudou. Proč zrovna s ním? Ví někdo? Jenom kvůli tomu, že to byl vrstevník obou dam a také literát a vlastenec, by to nebylo. Ano, hledejme za tím lásku. Velkou! Takovou, která vnáší do života mnoho radosti, ale také spoustu starostí... Co vám budeme vyprávět, děti, vždyť to znáte z pohádek! Jen si

občas musíte odmyslet ty šťastné konce.

Karolína Světlá byla od dětství přecitlivělá. Po smrti dcerky Boženy se nervově zhroutila. Zotavovala se u manželových příbuzných v Podještědí. Podle choťova rodiště Světlé pod Ještědem si také zvolila literární pseudonym. Na počátku šedesátých let 19. století se zamilovala do Jana Nerudy. Úplně mu propadnout a opustit manžela jí ovšem tehdejší morálka nedovolila. (Navíc na rozdíl od jejího zákonného partnera, který byl učitelem kreslení, a tudíž schopný dobře a trvale finančně zabezpečit jak Karolínu, tak děti, byly Nerudovy příjmy nejisté.) Nad vášní zvítězil rozum a Karolína se spokojila s rolí blízké přítelkyně a první kritické čtenářky Janových výtvorů. Ani to ale nebylo v tehdejších časech nejvhodnější. Manžel zakročil a donutil Karolínu vztah doslova vymazat. Poslechla. Srdce prý měla zlomené do smrti...

Po čtyřicítce ji navíc postihla oční choroba, která se postupně zhoršovala. Díla proto diktovala neteři. Poslední desetiletí trávila téměř slepá v osamění pražského bytu za zataženými závěsy.

Silné ženské hrdinky prostupují celou její tvorbou. Ať už jde o vesnické či městské ženy, jedno mají společné. Vždy se pro něco obětují. Nejčastěji pro rodinu. Jako Karolína. V ještědských prózách kladla důraz na popis kraje a jeho zvyků a obyčejů. Prý byla stejně krásná jako Božena Němcová. My máme její knížky raději než Barunčiny. Třeba takový Kříž u potoka... To je krása!

Z parku vyjděte do ulice **Boženy Němcové**.

Zastavte se u tabule, na které jsou fotky kostela, který byl zničen.

Přečtěte si začátek textu a zjistěte...

3. Jak se jmenoval stavitel kostela křestním jménem?

Za zády máte okrový dům, kde sídlí farní úřad. Podívejte se nahoru.

Nad okny zahlédnete dvě mytické obludy. Napůl lvice, napůl ženy. V řecké mytologii jedna taková sídlila na cestě do Théb, kladla pocestným neřešitelné hádanky a ty, kteří neznali odpověď, hubila.

My vám také dáváme hádanky, ale řešitelné. A o hubení nemůže být řeč už vůbec...

4. Jak se říká obludě s ženským vrškem a lvím spodkem?

Časem se tyto příšery staly symbolem záhadnosti ženy. Asi díky přirovnání: *Mlčela jako sfinga*. Ve starověkém Egyptě se jako tyto bytosti zpodobovali faraonové, tedy bohové. Lví tělo symbolizovalo sílu. Toto stvoření je známé také jako sfinx a kromě lvího těla může mít řadu dalších zvířecích vylepšení. Třeba hadí ocas a ptačí, nejčastěji orlí křídla. Nemluvě o dalších. Líbí se vám? Chtěli byste také tak vypadat? :)

Za normálních okolností bychom vás nyní poslali doleva k luxusní palácové vile, kterou si nechal postavit člen rodiny nejvýznamnějších libereckých průmyslníků **Johann Liebieg** ml.

Ulička kolem ní by vás dovedla přímo do zámeckého parku. Protože se však vila opravuje, musíte místo obejít. Vrátime se tedy do Komenského ulice a půjdeme po ní až k parku.

Mineme Oříškovou pohotovost a také šedivý dům s iniciálami F. a L. Přečtěte, v jakém roce byl dům postaven? Máme tady nějakého Filípka nebo Leničku? Klidně by to mohl být váš dům. Zkuste zazvonit a zeptat se majitelů, jestli by vám ho dali. :)

Přes zídku alespoň trochu vidíte, jak probíhají stavební práce na známé Liebiegově vile. Kromě reprezentativního vzhledu budovy svědčí o významu rodiny v tehdejší Liberci i její umístění v zámeckém areálu. Vila vypadá jako renesanční palác a vychází z italských vzorů. Na východní straně směrem k zámeckému parku uzavírá nádvoří malá sala terrena s terasou ohraničenou balustrádou, která umožňuje pohodlný přístup do další části rozsáhlé zahrady, obklopující vilu. Uprostřed nádvoří stávala původně kašna.

V budově jsou překrásné interiéry, z nichž vyniká zejména vstupní hala osvětlená stropním světlíkem. Součástí rozlehlého areálu vily byly také domek zahradníka, altán, kočárovny a konírny. Od roku 1946 sloužilo sídlo výstavní účelům a současný nájemce (Oblastní galerie Liberec) tady působí od roku 1953.

Odbočte nyní doleva do parku Clam-Gallasů. Najdete zde divnou sochu ženy s ratolestí a také bustu (sochu po prsa) hraběte. Kdo u ní bude první?

Šlechtický rod Clam-Gallasů pocházel z rakouských Korutan. Majetky měl v Liberci, v Jizerských horách, ve Frýdlantě, Libverdě, na Grabštejnu či Lemberku. V důsledku majetkové reformy v roce 1918 ale museli šlechtici prodat třeba i liberecký zámek. I když rod za okupace nikdy nespolupracoval s nacisty, o zbylý majetek Clam-Gallasové přišli po roce 1945. Busta hraběte Franze Clam-Gallase byla slavnostně odhalena 14. října 2018. Jedná se o kopii, originál zhotovil v roce 1906 sochař Heinrich Karl Scholz.

Dokáže přečíst římské číslice? Co znamená M, D nebo C? Pomůžou rodiče? Tak schválně, co vám vyjde. Oba letopočty nám - máte-li chuť - napište na veldo@veldo.cz. :)

Pan hrabě má na bustě na sobě košili a kabát. Spočítejte knoflíky a přičtete číslici 2.

5. Napište výsledné číslo.

Právě Franz Clam-Gallas byl velmi vzdělaný muž, patriot, mecenáš i filantrop. Za života podporoval desítky spolků zaměřených na pomoc potřebným, přispíval sirotkům, nemocným, chudým i válečným veteránům.

Hned za bustou vstupte doleva do zámeckého parku.

Budovu zámku obejděte tak, že ji budete mít po pravé ruce.

Bílá budova je krásná, ale co teprve ta červenobílá kousek pod ní!

Kryštof z Redernu si tento zámek postavil jako jeden z prvních kamenných domů v Liberci. Dnešní podobu získal po roce 1604, kdy Kateřina z Redernů, vdova po bratrovi Kryštofa Melchiorovi, dala vybudovat zámeckou kapli a rozšířit komplex o takzvané nosticovské křídlo. Její dílo částečně zhatil požár roku 1615, který byl údajně trestem za její hamižnou spořivost. Obětní svíce z hejnického kostela nechala přetavit ve svíčky pro svou osobní potřebu... Kateřina se zastyděla a nechala vše opravit. V dalších desetiletích byl zámek přestavěn na letní sídlo hraběcí rodiny. Ale už roku 1850 začaly úpravy jeho prostor pro nově vznikající okresní soud. Při této přestavbě a později i za první republiky při úpravách na byty státních lesů vzala bohužel zasvě výzdoba z 18. a 19. století. Za 2. světové války v objektu sídlilo německé vojsko, po válce zámek přešel pod stát. Dnes jsou zde především výstavní prostory.

V krásném zámeckém parku najdete také obelisk a **sloup se sousoším Nejsvětější Trojice** z roku 1718. Byl sem přemístěn z Vrchnice u Kadaně v roce 1966.

Je někdo z vás z Vrchnice? Tak tam pozdravujte. :)

Vraťte se nyní stejnou cestou kolem busty až do ulice Komenského, která vás provede kolem TUL (Technické univerzity v Liberci) až k hlavní **ulici Jablonecké**. Zde odbočte doprava. Než tam dojdete, řekneme si něco málo k historii města. Kdo nechce číst, přeskočí. :)

Přesné datum založení Liberce známo není. Poprvé je město (osada) písemně zmíněno roku 1352. Prvními významnými majiteli Liberce byli Bibrštejnové, kteří roku 1278 koupili frýdlantské panství od Přemysla Otakara II. Po nich nastoupil rod Redernů. Ti panství opustili po bitvě na Bílé hoře roku 1620. Poté přešla správa na slavného vévodu a vojevůdce Albrechta z Valdštejna a po jeho smrti roku 1634 na rod Gallasů (později Clam-Gallasů).

Za vlády Marie Terezie se město hospodářsky významně rozvíjelo. Devatenácté století proběhlo v Liberci ve znamení textilního průmyslu. Roku 1818 sem coby tovaryš přišel Johann Liebieg. Díky velké pílí a obchodní zručnosti se jím založená firma stala textilním gigantem a z Liberce centrum textilního průmyslu Rakouska-Uherska. Také další členové rodu Liebiegů zanechali v dějinách Liberce nesmazatelné stopy (rozsáhlé sbírky umění, nové stavby, první automobil v Čechách apod.). V polovině 19. století byl průmyslový Liberec druhé nejlidnatější město v Čechách.

Počátek 20. století byl jednoznačně „zlatým věkem“ starého Liberce. Rozvoj ukončila druhá světová válka. Po ní bylo obyvatelstvo německého původu přesídleno do Německa a následné nastolení komunismu přineslo pouze další stagnaci. Po změně režimu roku 1989 postupně došlo k zásadním proměnám. Do popředí se dostal automobilový průmysl, textilní výroba v tradičním slova smyslu se upozadila, ale tkát se tu nepřestalo. Jen se to v současnosti dělá docela jinak. Liberec se proslavil nanovlákný a v nanotechnologiích patří k republikovým lídrům.

Přes ulici vidíte **vilu Franze Bognera** - to je ta žlutá budova s věžičkou a nápisem B ve štítě.

Tento „domek“ si nechal postavit podnikatel Franz Bogner v letech 1896 až 1897 podle projektu Adolfa Bürgera. V roce 1910 došlo k přístavbě garáže a v roce 1923 k rozšíření obytných prostor nad ní. Ve 2. polovině 20. století sloužila budova nemocnici jako ubytovna personálu. Od roku 2006 v ní sídlí územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu.

Napravo (na straně, kde stojíte) zase vidíte **Vilu Otto Goltze** – je to ta zelenká budova.

Pro průmyslníka Otto Goltze, který se do Liberce přestěhoval z nedaleké Žitavy, ji v roce 1912 projektoval Rudolf Bitzan. Na první pohled zaujme asymetrií.

V suterénu bylo technické zázemí domu, přízemí s patrem sloužilo k ubytování Goltzovy rodiny a v podkroví pod mansardovou střechou se nacházely místnosti pro služebnictvo, které byly přístupné samostatným schodištěm. Kromě dřevěného obložení haly se dodnes dochovaly hodnotný secesní krb, dveře, vestavěný nábytek, dekorace stropů a zbytky původní výmalby. Vila je mimořádně kvalitní ukázkou pozdně secesní obytné architektury a lze ji bez nadsázky označit jako jednu z nejhodnotnějších ukázek bydlení v Liberci vůbec.

Od vilek přeskočíme k zelenině a pohádkovým šelmám. :)

Tato zelená budova nám barvou připomíná jednu zeleninu – skládá se z lusku, ve kterém jsou kuličky. Jak se jmenuje?

Věděli byste, která pohádková postava měla ráda hrachovou kaši? Byl to chlapec, co ho unesla liška.

6. Jak se jmenoval chlapec?

Nevidíte někde nějakou lišku? Jistě tady budou, hlavně v lesíku u přehrady...

Znáte říkanky z výše jmenované pohádky. Vzpomenete si na nějaké?

Jak přemlouvala liška chlapečka?

A jak vylákali babička s dědou lišku z nory?

Budulínku, dej mi hrášku, povozím tě na ocásku! Pojedeme po lavici, pojedeme po světnici.

nebo

Máme doma housličky a pěkný bubínek, jsou tam čtyři lištičky a náš Budulínek.

Máte tuhle pohádku rádi? Jaká je vaše nejoblíbenější česká pohádka?

My máme rádi *O princezně Jasněnce a létajícím ševci*.

Na konci ulice přejděte na semaforech a vydejte se směrem dolů (stále ulicí **Jabloneckou**) až k **Parku Paměti národa**, kde je památník obětem komunismu. Je to taková malá zelená oáza vedle hlavní cesty.

Kvádrový památník je tvořen zrcadlovými tabulemi z pokoveného skla, které jsou vsazeny do ocelového rámu. Text je zapuštěný do dlažby u paty památníku a v zrcadlech se dá přečíst jeho odraz. Přečtete ho?

Nekoukat na sebe, přestat dělat opičky a číst! Nebo bude sekec mazec! :)

Za cestou vidíte novogotický **kostel Božského srdce Páně**.

Ten byl spolu s klášteřem voršilek, školou a ubytovnou řádových sester postaven mezi lety 1894 a 1896. Jeho zajímavostí je hlavní oltář se zpodoběním Ježíšova srdce. Voršilky musely klášter opustit v roce 1950, když komunistický režim řeholní řády zrušil. Byla v něm zřízena poliklinika. Funguje i po roce 1990, kdy byl klášter navrácen řádu sester.

Nyní najdete poslední krásnou vilu, o které si budeme povídat. Těžké to není, že? Je velmi výrazná!

Opatrně přejděte a můžete ji začít obdivovat.

Koncem 19. století ovládaly téměř celé Josefinino údolí, které je nyní pod vámi, rozlehlé objekty textilní továrny firmy Liebig a spol. Společnost ovšem začala skromně. Na počátku byla miniaturní barvířská manufaktura hraběte Kristiána Filipa Clam-Gallase, později přádelny pražského bankéře Ballabena. V roce 1828 je koupili bratři Johann a Franz Liebigové z Broumova. Podnikaví mladíci (bylo jim něco přes 20 let) brzo přádelnu přetvořili v úspěšně se rozvíjející závod. Koncem

století už firma Liebieg a spol. zaměstnávala kolem 1900 pracovníků a patřila k největším v zemi. V té době byl jejím majitelem Theodor von Liebieg. Liberec žil koncem století obrovskou přestavbou. Není proto divu, že se i Theodor rozhodl postavit blízko továrny v ulici Jablonecké – přímo pod nádhernou novou školou voršilek – nové důstojné rodinné sídlo. Je to romanticky pojatá hrázděná stavba s arkýřem na nároží. Část pozemku v malebném údolí Harcovského potoka, který byl roku 1904 spoután přehradou, se současně proměnila na park. Na jeho okraji byly postaveny roztomilé vily pro příslušníky rodiny Liebiegů a váženější zaměstnance podniku. Po krachu Textilany Liberec se vila roku 2004 dostala do majetku města, které ji roku 2005 nechalo za 5 milionů zrekonstruovat. V Síni bájí byly odkryty malby s výjevy mytických zvířat. Ve vile dnes sídlí odbory Magistrátu města Liberec.

Vidíte korouhev s nápisem 2010?

Nyní najdete tmavou cedulku vedle hlavního vchodu, na které je historický automobil Benz Viktoria. Zjistíte, v jakém měsíci bylo auto dovezeno.

7. Napište název měsíce.

Vraťte se o pár metrů a na dřevěných dveřích najdete rytíře. Na čem jede? Má zajímavý výraz v obličejí, že? :)

Najdete na dveřích lva?

Jděte ještě pár metrů vzhůru a u zeleného potrubí (je pod ním graffiti KAR) odbočte doprava do uličky **Pod Klášterem**.

Špatně se to hledá, tak pozor, ať nesejdete někam špatně jako nejdřív my. :)

Za chvíli uvidíte nalevo betonový bunkr a napravo krásné vilky a školku. Pokud jste narazili na cihlový plot se sokou a drakem, jdete správně.

Znáte nějakou sokou jménem? Etnu, Vesuv, Stromboli? Věděli byste, ve které zemi je hledat? V Itálii.

Jak se jmenuje hlavní město Itálie?

Autorka tohoto textu viděla nejvíce sopek na Islandu. Vulkány zde měly úplně šílená jména – třeba Eyjafjallajökull nebo Barðarbunga. Jak se to čte, se raději ani neptejte... :)

Nejkrkolomnější název má ovšem jiná sopka, a to mexická. Jistě ji znáte. Jmenuje se Popocatepetl. Dokud to neřeknete správně třikrát za sebou, nesmíte jít dál! :)

Až si rozvážete zamotaný jazyk, seběhněte dolů. My na vás zatím počkáme u vody.

Vodní nádrž Harcov se také říká Harcovská či Liberecká přehrada. Leží nedaleko centra města v údolí Harcovského potoka. Z jedné strany ji obklopuje les, z druhé klidná vilová čtvrť. Byla vybudovaná v letech 1902 až 1904 a je součástí jizerskohorské přehradní soustavy vyprojektované profesorem Otto Intzem z Cách. Celkem bylo realizováno pět z šesti plánovaných přehrad. Kromě Liberce také vodná nádrž Mšeno, v Bedřichově, Fojtce a Mlýnici. Impulzem k jejich vytvoření byly ničivé záplavy z konce 19. století, především ta v roce 1897, která měla pro obyvatele podhorských oblastí katastrofické následky. Nezbytné prostředky na výstavbu dodali místní podnikatelé, mezi nimiž nechyběli ani Liebiegové. Podnik Johann Liebieg & Co. využíval vodu z liberecké přehrady pro svůj provoz a byla jí zásobována i vila Theodora Liebiega mladšího.

Vzpomínáte, který z domů mu patřil? :)

My teď nádrž obejdeme. Nebo alespoň dojdeme na její druhý konec. Nejdřív ale najdeme žulový kámen – pomník věnovaný tvůrci přehrad. Jak se jmenuje řeka, jejíž povodí se stavby týkají?

Hráz nepřekračujte, jděte po této straně nádrže.

Větší pláž najdete právě zde na pravém břehu, kde je rovněž k dispozici volejbalové hřiště. Rekreační areál nabízí všechny základní služby. Mimo jiné **WC, sprchy, občerstvení a restauraci**. Vodní plochu lze využít k lovu především nížinných druhů ryb. Není problém si tady půjčit rafty, kánoe, kajaky a vyzkoušet si plavbu. Pláž je **e travnatá i písčítá, břeh středně strmý**, dno písčité a bahnité. Přehrada slouží obyvatelům Liberce a návštěvníkům nejen ke koupání, ale její okolí také k procházkám a relaxaci. **V zimě nádrž zamrzá** a je ji možné využít k bruslení.

Míjíte klubovnu Českého junáka. Jak se jmenuje?

Hned u ní je jedna důležitá součást každé větší lodi. Slouží jako brzda.

8. Jak se jmenuje nezbytná součást lodí?

*Pokud se nyní otočíte, krásně uvidíte na hráz. Má **výšku 20,5 metru, je 157 metrů dlouhá** a její koruna se nachází 13 metrů nad okolním terénem. Je schopná zadržet maximálně 630 000 m³ vody z povodí o rozloze 14,78 km². Dnes tak činí **zejména za účelem hodnotné rekreace obyvatel. Jak už jsme si ale říkali**, původně byla navržena na ochranu města před povodněmi a jako zásobárna vody pro potřeby průmyslu. V okolí žijí **chránění živočichové: ropucha obecná, čolek obecný, strakapoud velký, lejssek šedý a ježek západní, kterého určitě znáte spíš jako ježka obecného.***

Zbystřete! Pokud jsou tady ropuchy, klidně by tu mohl poskakovat i nějaký zakletý princ. Holčičky, dívky, paní i dámy, víte, jak ho zbavit kletby? Ano, kontaktem rtů, tedy partií velmi citlivých na doteky. Znáte ještě nějakou pohádku, v níž pusinka osvobodila zakletého prince nebo princeznu?

Není tady někdo z vás zakletý? Je to nezbytné ověřit. Dejte pusinku tomu, koho máte po levici. Stačí na tvář, v časech pandemií na roušku.

Pokud je to běžec nebo cyklista, raději ho nechte zakletého. V pohybovém obluzení je mu zjevně dobře. :)

Věděli jste, že se ropucha obecná živí larvami, plži, pavouky a hmyzem? Že loví převážně za noci? Ovšem jen za letních, protože od října do konce března spí v norách nebo pod kameny. Už od konce března do dubna se ale v mělkých vodách čile rozmnožuje. Žáby putují k té tůni, ve které se samy narodily. Aby se zadařilo, samička často samce až k tůni donese na zádech. Někdy i více uchazečů o otcovství najednou. Nutit je nemusí, skáčou na ni sami. Samiček je málo, samečků mnoho, a tak vědí, že je třeba obsadit místo s předstihem, už při přesunu k místu rozmnožovacího aktu. Do vybrané tůňky klade samička vajíčka ve šňůrkách dlouhých 5 až 10 m, které omotává okolo vodních rostlin. Velmi nebezpečná je pro ropuchu moucha masařka. Naklade na ni vajíčka, larvy vniknou obojživelníkům do nosních otvorů a zahubí je.

Nám naštěstí do nosu nic neleze, kráčíme podél vody a je nám krásně! Poznáte stromy, pod kterými procházíte? Komu se plete buk a dub?

Vidíte sem tam žebřík či schůdky sloužící ke snazšímu vstupu do vody?

Nalevo možná zahlédnete nádherný dětský domeček v koruně stromu. Také jsme takový měli, když jsme byli malí. Říkali jsme mu bunkr. Jak jste na tom s bunkry vy? Kdy jste si naposledy nějaký postavili? Nejsprávnější nemá být na stromě, nýbrž spíš v zemi. Čím hlouběji, tím lépe.

Pokud budete mít štěstí, v dálce zahlédnete známou stavbu vysílače Ještěd. Jistě je z něj vidět i Nákupní centrum Géčko, které si pro vás objednalo tento výlet s tajenkou, aby vám udělalo radost. Ve které ulici ho hledat? Zjistíte to tak, že doplníte do tajenky poslední písmenko.

Což se vám podaří až téměř na konci pěšinky. Do nádrže se tam vlévá potok. Lemuje ho řetěz, na němž jsou zavěšeny desítky předmětů.

9. Jak se říká visacímu předmětu určenému k zamykání?

Pokud máte doplňovačku vyplněnou správně, už víte, jak se jmenuje ulice, do které se musíte vydat pro dáreček.

Dostanete se tam buď autem, nebo autobusem č. 600 (jezdí zdarma) a č. 14.

V Nákupním centru Géčko naleznete mnoho obchodů, ale pouze v jednom z nich na vás čeká odměna. A věřte nám, že právě v tomto obchodě se vám bude moc líbit. Odměna na vás totiž čeká v Království hraček Bambule. Přijďte na pokladnu, ukažte vyplněnou tajenku a dáreček je váš.

Zastavit se můžete i uprostřed nákupního centra na malém náměstíčku, kde na vás čekají prolézačky a malá lezecká stěna a hned vedle se nachází občerstvení, pokud vám po cestě vyhládlo.

U stavidla putování pro některé končí, protože kočárky po druhé straně nádrže neprojedou. (Snad jen ty terénní se silnými tatínky za rukojetí.) Po silnici jít kočárkáři nemohou a pěšinky, které se klikatí lesem, jsou občas ne úplně dobře sjízdné.

Tlačíči se proto musejí vrátit na začátek nádrže a buď se vydat zpátky stejnou cestou, nebo přejít hráz a dojet **ulicí Zvolenskou** na autobus nebo tramvaj. Za pár minut je dovezou až do ulice **Na Bídě**.

Ostatní výletníci mohou přehradu „obkroužit“ celou.

Obejděte stavidlo, vystoupejte po schůdcích, přejděte hlavní cestu a vylezte po dalších schůdcích výše. Lesem nad přehradou vede nespočet pěšinek, jedna z nich dokonce kopíruje trasu silnice. Stačí jen udržet směr a za 15 minut jste na hlavní hrázi. Než tam docapáte, řekneme si několik strašidelných až hororových zajímavostí. :)

Liberec má jednu zvláštnost. Zatímco jednou z nejčastějších postav českých tajuplných pověstí bývá bílá paní, Liberec má černou. Je jí přízrak Kateřiny z Redernu, šlechtičny, která na přelomu 16. a 17. století vládla panství Frýdlant a Liberec. Mluvili jsme o ní v souvislosti se zámekem. Snad vás v noci nebude strašit.

Nejtajemnějším a nejmystičtějším místem Liberce je ale pochopitelně Ještěd. Pověsti dokládají, že se na něm vyskytovali a jistě ještě vyskytují ďáblíci, tajemný noční lovec se smečkou psů, a dokonce i Jeschkengeist neboli Děd Ještěd. Tedy ještědský duch podobný Krakonošovi.

Blízko míst, kterými se vracíte, bývalo na *Šibeničním vrchu* zvaném *Šibeničák* popraviště. Jak se tam usmrcovalo, je zřejmé z názvu. Vedla na něj cesta (dnes ulice Na Perštýně) lemovaná nejbídnějšími domky a nejhoršími putykami ve městě. Však se to tu dodnes jmenuje třeba na Na Bídě nebo U Sirotčince. Bylo to prostředí, které duším popravených naprosto vyhovovalo. Kdo tu bydlel, musel mít pro strach uděláno. Mrtví se tu prý veselili a tancovali s živými noc co noc. Až do doby, kdy šibenice nahradily kostel a krematorium, křivolaké uličky moderní zástavba a bídné chatrče autobusové nádraží.

Říká se však, že v těchto místech straší dodnes. Jen ne tak vesele, protože autobusové nádraží rejům poněkud překáží a duchové jsou kvůli tomu napaprčení. Až se tedy budete vracet, nebavte se ryčně a nevybízejte se k tanci. Znudění umrlci by to mohli vzít jako pozvání a pěkně s vámi zatočit. :)

Přejeme vám šťastnou cestu domů a nezapomeňte se v Nákupním centru Géčko na adrese Sousedská 599 v prodejně Království hraček Bambule stavit pro dáreček.

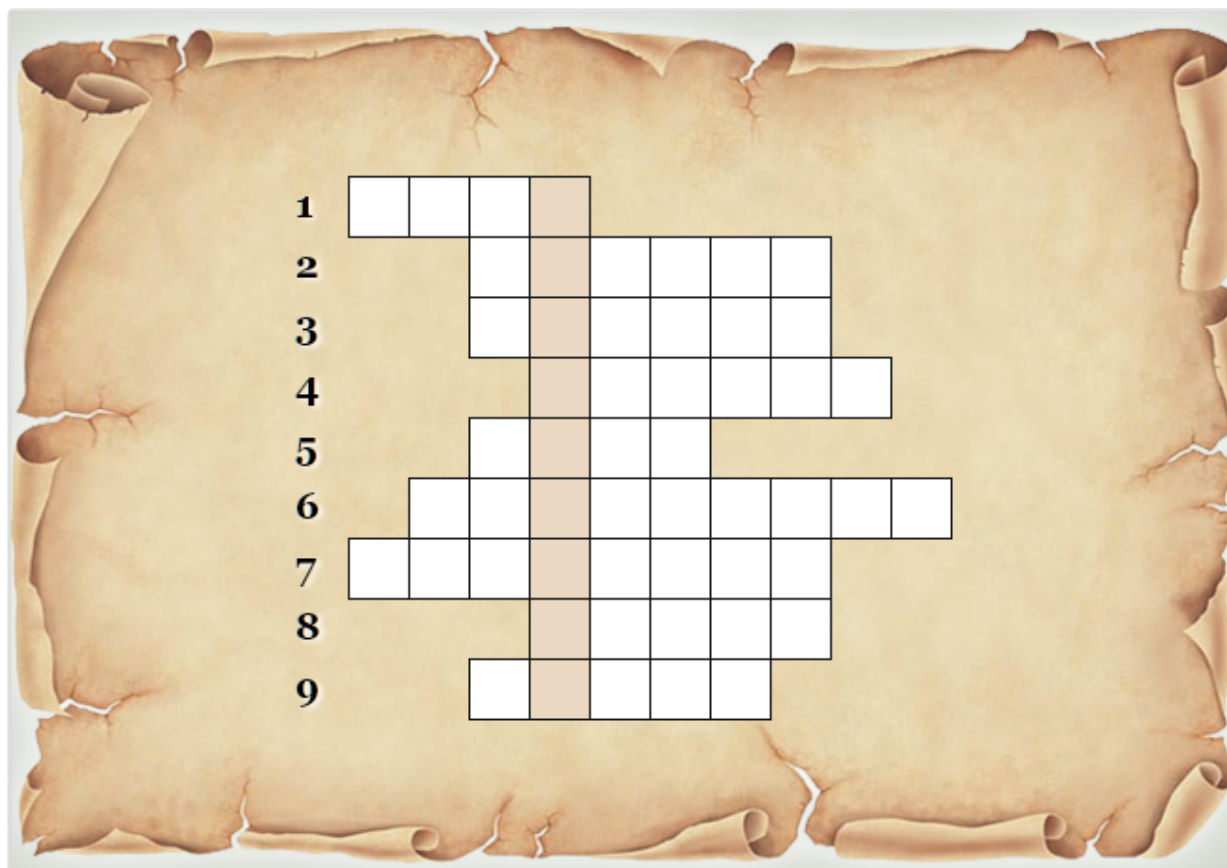
Hezky poděkujte, protože právě díky Géčku máte výlet zdarma a nezapomeňte, že pokud zveřejníte svou fotografii z tohoto výletu na svém Instagramu nebo Facebooku veřejně a s hashtagem #navyletsgeckem, budete zařazeni do soutěže o hodnotné ceny.

My děkujeme také! :)

V textu byly mimo jiné použity informace z webu www.liberec.cz, www.visitliberec.eu, prirodaceska.cz.

Otázky k tajence

1. Napište druhé jméno „učitele národů“.
2. Opište první slovo z pomníku.
3. Jak se jmenoval křestním jménem stavitel kostela?
4. Jak se říká obludě s ženským vrškem a lvím spodkem?
5. Napište výsledné číslo.
6. Jak se jmenoval chlapec?
7. Napište název měsíce.
8. Jak se jmenuje nezbytná součást lodí?
9. Jak se říká visacímu předmětu určenému k zamykání?

A co můžete vyhrát?

Tajenku pošlete na e-mail veldo@veldo.cz. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.